Hawdd ei Ddeall

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Toiledau Lleoedd Newid a Lleoedd Newid Clytiau Babanod

Ein syniadau ar gyfer cael mwy o'r cyfleusterau hyn mewn adeiladau

Mae arnon ni eisiau gwybod beth rydych chi'n feddwl

Fersiwn hawdd ei ddeall yw hwn o '**Newidiadau Polisi Drafft – Toiledau Lleoedd Newid a Darpariaeth Newid Clytiau Babanod**' – Dogfen Ymgynghori Llywodraeth Cymru.

Chwefror 2021

Sut i ddefnyddio'r ddogfen hon

Fersiwn hawdd ei ddeall yw hwn. Mae'r geiriau a'r hyn maen nhw'n feddwl yn hawdd i'w darllen a'u deall.

Efallai y bydd arnoch chi angen help i ddarllen a deall y ddogfen hon. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu.

Efallai y bydd y geiriau mewn **ysgrifennu glas trwm** yn anodd i'w deall. Mae'n dweud beth maen nhw'n feddwl mewn bocs o dan y gair.

Os bydd y gair anodd yn cael ei ddefnyddio eto bydd mewn ysgrifennu glas cyffredin. Gallwch chi edrych beth mae'r geiriau mewn glas yn feddwl ar **dudalen 23**.

Pan fydd y ddogfen yn dweud **ni**, mae hyn yn meddwl **Llywodraeth Cymru**. Cysylltwch â ni os oes arnoch chi angen y ddogfen hon mewn print bras, braille neu ieithoedd eraill:

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cyfeiriad: Rheoliadau Adeiladu
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd, CF10 3NQ

E-bost: enquiries.brconstruction@gov.wales

Ffôn: 0300 062 8144

Cafodd y ddogfen hon ei gwneud yn hawdd ei deall gan **Hawdd ei Ddeall Cymru** gan ddefnyddio **Photosymbols**.

Hawdd ei Ddeall Cymru
Easy Read Wales

Cynnwys

Tudalen

Sut i ddefnyddio'r ddogfen hon....................2

Cyflwyniad....................4

Beth yw Toiled Lleoedd Newid?....................5

Lleoedd i newid clwt eich babanod....................6

Ein syniadau....................8

Cynlluniau'r Awdurdod Lleol ar gyfer toiledau....................8

Rheoliadau adeiladu....................9

Polisi Cynllunio Cymru....................10

Ein syniadau ar gyfer cael mwy o Doiledau LleoeddNewid....................12

Ein syniadau ar gyfer Lleoedd Newid Clytiau Babanod....................17

Costau eraill....................22

Geiriau anodd....................23

Cyflwyniad

Mae arnon ni eisiau cael mwy o **Doiledau Lleoedd Newid**. A mwy o leoedd ble gall pobl newid clytiau eu babanod mewn lleoedd cyhoeddus.

Mae'r ddogfen hon yn ymwneud â'n cynlluniau i wneud i hyn ddigwydd. Ac mae arnon ni eisiau gwybod beth rydych chi'n feddwl.

Darllenwch y ddogfen hon, ac yna llenwch y ffurflen ymateb.

Beth yw Toiled Lleoedd Newid?

Mae Toiled Lleoedd Newid yn lle cyhoeddus sydd â thoiled, **cyfarpar** arbennig a lle i newid.

Mae **cyfarpar** yn bethau fel meinciau newid, sgriniau preifatrwydd, **teclynnau codi** a larymau diogelwch.
Mae **teclyn codi** yn ddarn o gyfarpar sy'n gallu cael ei ddefnyddio i godi rhywun. Er enghraifft, allan o gadair olwyn ac ar y toiled.

Mae'n rhoi lle diogel a chyfforddus i bobl sydd â llawer o wahanol anghenion ei ddefnyddio pan fyddan nhw allan.

Nid ar gyfer pobl sy'n defnyddio cadair olwyn yn unig y mae **Toiledau Lleoedd Newid**.

Mae'n bwysig cael **Toiledau Lleoedd Newid** mewn lleoedd cyhoeddus.

Mae **Toiledau Lleoedd Newid** yn gadael i bobl gymryd rhan mewn gweithgareddau cyffredin. A byw y bywyd maen nhw'n ei ddewis.

Lleoedd i newid clwt eich babanod

Mae llawer o fabanod yn cael eu geni yng Nghymru bob blwyddyn. Ac mae ar bobl angen rhywle glân a diogel i newid clytiau eu babanod pan fyddan nhw allan.

Mae gan lawer o adeiladau cyhoeddus leoedd ble gall pobl newid clytiau eu babanod, ond nid yw'r lleoedd hyn yn aml:

- yn dda iawn, neu

- dim ond mewn toiledau merched neu doiledau **hawdd eu defnyddio**, sydd ar gyfer defnyddwyr cadair olwyn, y maen nhw ar gael.

Wrth wneud pethau'n **hawdd eu defnyddio** gall mwy o bobl eu defnyddio.

Gall hyn feddwl bod rhieni a gofalwyr yn cael eu gorfodi i newid clytiau eu babanod ym mha le bynnag sydd ar gael. Neu efallai y bydd yn rhaid iddyn nhw osgoi mynd i rai lleoedd yn gyfan gwbl.

Mae arnon ni angen gwneud yn siŵr bod gan bawb yr un mynediad at gyfleusterau sy’n cwrdd â’u hanghenion.

Mae arnon ni eisiau mwy o **Doiledau Lleoedd Newid a Lleoedd Newid Clwt** mewn lleoedd cyhoeddus fel:

- Canolfannau siopa
- Ysbytai
- Canolfannau hamdden.

Ein syniadau

Mae arnon ni eisiau newid y canllawiau a'r polisïau canlynol, i helpu pobl i feddwl am **Doiledau Lleoedd Newid** a **Lleoedd Newid Clytiau**:

- **Cynlluniau toiled awdurdodau lleol**
- **Rheoliadau adeiladu**
- **Polisi cynllunio Cymru**

Cynlluniau toiled awdurdodau lleol

Mae **Deddf Iechyd Cyhoeddus (Cymru) 2017** yn ddeddf. Mae'n dweud bod yn rhaid i bob awdurdod lleol ysgrifennu cynllun ar gyfer toiledau yn eu hardaloedd.

Fel rhan o hyn, mae'n rhaid i awdurdodau lleol weld beth yw'r angen am **Leoedd Newid** a **Lleoedd Newid Clytiau** yn eu hardaloedd. A dweud sut maen nhw'n bwriadu cwrdd â'r angen hwnnw.

Mae arnon ni eisiau i awdurdodau lleol feddwl pa doiledau cyhoeddus sydd ar gael yn barod yn eu hardaloedd nhw.

A chanolbwyntio ar wella'r toiledau hyn fel bo mwy o bobl sydd â gwahanol anghenion yn gallu eu defnyddio.

Rheoliadau adeiladu

Mae **rheoliadau adeiladu** yn rheolau i wneud yn siŵr bod pobl yn iach ac yn ddiogel y tu mewn ac o amgylch adeiladau.

Mae'n rhaid dilyn rheoliadau adeiladu wrth wneud unrhyw waith adeiladu **newydd**.

Mae canllawiau i helpu pobl ddilyn y rheoliadau adeiladu. Mae'r canllawiau'n dweud:

- beth mae'n rhaid i chi wneud er mwyn i adeiladau fod yn hawdd eu defnyddio.

- sut fath o le y dylai toiledau hawdd eu defnyddio a lleoedd newid babanods fod mewn adeiladau cyhoeddus.

Mae **cyrff rheoli adeiladau** yn edrych i wneud yn siŵr bod y canllawiau hyn yn cael eu dilyn. Mudiad yw hwn sy’n archwilio gwaith adeiladu.

Ond ni all rheliadau adeiladu ein helpu i feddwl ble mae Toiledau Lleoedd Newid. A **ble** mae’r **angen mwyaf** am Doiledau Lleoedd Newid.

Felly, mae arnon ni angen gwneud newidiadau i **Bolisi Cynllunio Cymru** hefyd, i’n helpu gyda hyn.

Polisi Cynllunio Cymru

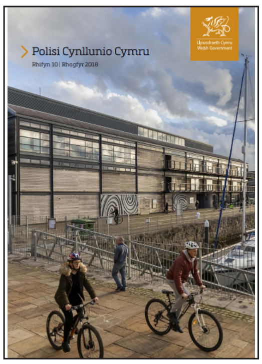

Dogfen yw **Polisi Cynllunio Cymru**. Mae’n dweud beth mae angen i bobl feddwl amdano wrth gynllunio newidiadau i fannau cyhoeddus yng Nghymru.

Mae’n dweud bod yn rhaid i adeiladau a lleoedd gael eu gwneud ar gyfer pawb i’w defnyddio a’u mwynhau.

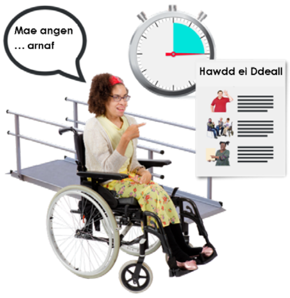

Mae’n rhaid i bob cynllun ar gyfer gwaith adeiladu feddwl am:

- anghenion pobl anabl

- anghenion pobl hŷn a phobl sydd â phlant ifainc.

- **Toiledau Lleoedd Newid** yn ogystal â thoiledau safonol hawdd eu defnyddio.

Mae Polisi Cynllunio Cymru hefyd yn rhoi cyngor ynghylch:

- pa fathau o leoedd ac adeiladau ddylai gael **Toiled Lleoedd Newid**

- maint **Lleoedd Newid Clytiau Babanod** a’r mathau o leoedd y dylen nhw fod.

Ein syniadau ynghylch cael mwy o Doiledau Lleoedd Newid

Mae arnon ni eisiau gwella **canllawiau** y rheoliadau adeiladu i wneud yn siŵr bod pobl yn meddwl am **Doiledau Lleoedd Newid** wrth iddyn nhw wneud gwaith adeiladu mewn mannau cyhoeddus.

Mathau o adeiladau a'u maint

Mae arnon ni eisiau i'r canllawiau ddweud bod yn rhaid i adeilad cyhoeddus newydd, neu adeilad cyhoeddus sy'n cael ei estyn, gael **Toiled Lleoedd Newid** os:

- yw dros bum mil metr sgwar mewn maint
- gall yr adeilad gael mwy na mil o bobl ynddo.

BOCS A

Mae arnon ni eisiau **Toiledau Lleoedd Newid** mewn lleoedd fel:

- canolfannau siopa

- canolfannau chwaraeon a chanolfannau hamdden
- ysbytai ble mae mannau cyhoeddus eraill, fel ystafelloedd aros a lleoedd bwyta

- adeiladau sy’n cael eu defnyddio ar gyfer adloniant neu gyfarfodydd
- gwesty ble gall pobl gynnal digwyddiadau cyhoeddus

- ysgolion sydd ar agor i’r gymuned.

Maint a chyfarpar mewn Toiledau Lleoedd Newid

Byddai **Toiled Lleoedd Newid** cyffredin mewn ystafell sydd yn dri metr o led a phedwar metr o hyd mewn maint.

Dylai **Toiled Lleoedd Newid** fod yn ddigon mawr i ofalwyr fedru cefnogi rhywun.

Dylai fod digon o le ar gyfer cadair olwyn ac i bobl symud o gwmpas a defnyddio'r toiled, y basn ymolchi, y teclyn codi, a gwely newid sy'n cau yn ei ôl.

Dylai'r toiled gael lle ar bob ochr i'r person ddod allan o'i gadair olwyn. Neu i'r gofalwr ei helpu.

Dylai Toiledau Lleoedd Newid mewn adeiladau newydd fod â:

- theclyn codi

- basn ymolchi
- bwrdd newid maint oedolyn y gallwch chi ei symud i fyny ac i lawr

- silffoedd – er enghraifft, silff i'w ddefnyddio wrth newid bagiau colondrychiad.
- canllawiau diogelwch
- llawr gwrthlithro

- trac ar y nenfwd fel bo gofalwyr yn medru gosod strap ar y teclyn codi er mwyn codi'r person o amgylch yr ystafell
- cawod os oes digon o le

- peiriant tyweli papur
- drych hyd cyfan
- toiled sydd â pheth i gynnal y cefn

Pan fydd Toiledau Lleoedd Newid yn cael eu hychwanegu at adeiladau hŷn, gall fod yn anodd gwneud yr ystafell mor fawr â thri metr o led gan bedwar metr o hyd.

Mae arnon ni eisiau gwybod mwy am y problemau y gall pobl eu cael wrth roi Toiledau Lleoedd Newid mewn adeiladau hŷn.

Faint mae Toiledau Lleoedd Newid yn gostio?

Gall **Toiledau Lleoedd Newid** gostio rhwng 47 mil o bunnau a 64 mil o bunnau.

Mae'n dibynnu pa un a yw'r adeilad yn newydd neu a yw'n adeilad sy yno yn barod ac yn cael ei estyn. A faint o waith sy'n gorfod cael ei wneud.

Buasai'n rhaid i fusnesau dalu i gadw'r toiledau'n lân ac yn gweithio'n iawn hefyd.

Bydd angen amser ac arian ar adeiladwyr a phobl eraill i ddysgu am ganllawiau adeiladu newydd a chynllunio.

Ein syniadau ar gyfer Lleoedd Newid Clytiau Babanod

Mae arnon ni eisiau newid **canllawiau** rheoliadau adeiladu er mwyn:

- **gwella** Lleoedd Newid Clytiau Babanod.

- annog pobl i ddarparu **mwy** o Leoedd Newid Clytiau Babanod.

Mae arnon ni eisiau i'r canllawiau ddweud pa fathau o adeiladau ddylai gael Lleoedd Newid Clytiau Babanod.

Pa fath o adeiladau ddylai gael Lleoedd Newid Clytiau Babanod

BOCS B

Mae arnon ni eisiau cael **Lleoedd Newid Clytiau Babanod** mewn:

- siopau mawr neu ganolfan siopau

- mannau cyfarfod ble gall dros 200 o bobl gyfarfod

- lleoedd adloniant, tai bwyta neu leoedd sy’n medru cymryd dros 200 o bobl

- ysbyty sydd â man aros

- gwesty ble gall pobl gynnal digwyddiadau cyhoeddus

- ysgolion sydd ar agor i’r gymuned.

Maint a chyfarpar mewn Lleoedd Newid Clytiau Babanod

Dylai Lleoedd Newid Clytiau Babanod un ai fod:

- ar wahân i doiledau eraill. A dylai dynion a menywod fedru eu defnyddio.

- yn lleoedd y tu mewn i doiledau dynion a menywod. Dylai'r toiledau fod yn hawdd i bawb eu defnyddio.

Dylai Lleoedd Newid Babanod fod nid yn **unig** y tu mewn i doiledau hawdd eu defnyddio ar wahân sydd wedi'u bwriadau ar gyfer defnyddwyr cadair olwyn.

Dylai **Lleoedd Newid Babanod**:

- fod yn hawdd dod o hyd iddyn nhw ac yn hawdd eu cyrraedd
- yn ddigon mawr i fedru symud o gwmpas yn hawdd

- bod â basn ymolchi sydd â'r uchder iawn
- bod â bwrdd newid sydd â'r uchder iawn ar gyfer rhieni.

BOCS C

Dylai Lleoedd Newid Clytiau Babanod fod â:

- bwrdd newid clytiau sy’n cau yn ei ôl

- silff uwchben bin
- basn ymolchi sydd â’r uchder iawn

- bin gwaredu glanweithiol – ar gyfer pethau fel clytiau budr

- digon o le ar gyfer cadair olwyn neu goets fach.

Faint mae Lleoedd Newid Clytiau Babanod yn gostio?

Gall **Lleoedd Newid Clytiau Babanod** gostio rhwng dwy fil a hanner o bunnau a phum mil a hanner o bunnau.

Mae'r gost yn dibynnu ar ba un a yw'r adeilad yn newydd neu a yw'n adeilad sy yno yn barod ac yn cael ei estyn. A faint o waith sy'n gorfod cael ei wneud.

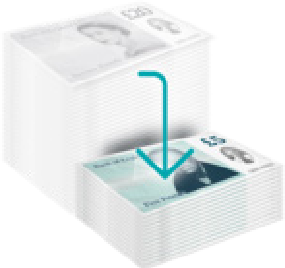

Mae **Lleoedd Newid Clytiau Babanod** yn costio llai na **Thoiledau Lleoedd Newid** i'w glanhau a gwneud yn siŵr eu bod yn gweithio'n iawn.

Bydd ar adeiladwyr a chynllunwyr angen amser i ddysgu am y rheolau adeiladu newydd a chynllunio.

Costau eraill

Efallai y bydd perchnogion busnes yn colli ychydig o le yn eu hadeiladau. Gall hyn gael mwy o effaith ar leoedd fel siopau, ble mae arnyn nhw angen lle i werthu pethau.

Ond rydyn ni'n meddwl y bydd cael **Lleoedd Newid** a **Lleoedd Newid Clytiau Babanod** yn helpu busnesau i gael mwy o gwsmeriaid. A mwy o bobl yn eu hadeiladau.

Felly er y bydd llai o le bydd busnes yn gwella.

Geiriau anodd

Cyfarpar

Mae cyfarpar yn bethau fel meinciau newid, sgriniau preifatrwydd, teclynnau codi a larymau diogelwch.

Hawdd ei ddefnyddio

Wrth wneud pethau'n hawdd eu defnyddio gall mwy o bobl eu defnyddio.

Rheoliadau adeiladu

Mae rheoliadau adeiladu yn rheolau i wneud yn siŵr bod pobl yn iach ac yn ddiogel y tu mewn ac o amgylch adeiladau.

Teclyn codi

Mae teclyn codi yn ddarn o gyfarpar sy'n gallu cael ei ddefnyddio i godi rhywun. Er enghraifft, allan o gadair olwyn ac ar y toiled.